

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Максим Шишкін,

студент Сумського державного університету

Ольга Шуменко,

к.філол.н., доцент кафедри германської філології

Сумського державного університету

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ РІВЕНЬ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У даній статті підняте питання категорії оцінки на лексико-семантичному рівні, що впливає з політичного дискурсу. Враховуючи, що в наш час все дуже політизовано, тема є дуже актуальною.

Мета даної курсової роботи – дослідити категорію оцінки в англійській мові, що спирається на промови політиків.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити основні категорії оцінки в англійській мові;
- визначити основні риси категорії оцінки;
- встановити причини, які впливають на збереження категорії оцінки при перекладі політичної промови.

Наукова новизна одержаних результатів та висновків полягає в тому, що в англійській мові, спираючись на політичні промови, досліджено мовні засоби вираження тактик оцінок, а також особливості збереження оцінки при перекладі політичного дискурсу. Отримані результати дослідження дозволяють прогнозувати подальше лексико-семантичне навантаження промови політика. Теоретичне значення пов'язане з виділенням набору лінгвістичних засобів, які застосовуються в політичному дискурсі, що містять ознаки аргументації. Отримані результати сприяють розумінню мовленнєвих механізмів впливу політичного дискурсу на суспільство, які можуть бути використані у подальшому дослідженні проблеми засобів впливу на аудиторію під час політичних виступів.

Новітні лінгвістичні дослідження спрямовані на вивчення різних типів дискурсу та категорії оцінки з комунікативно-прагматичної точки зору, що передбачає вивчення мови не лише як засобу спілкування, але й як механізму впливу на формування та заміну поглядів на ситуацію, що у свою чергу, визначає поведінку соціуму. Оцінку можна розглядати як один з видів модальностей, які накладаються на дескриптивний зміст мовного вираження. Висловлювання, що включають оцінку або інші модальності, містять дескриптивну та недескриптивну, компонент модальності, причому перший описує одне або декілька можливих положень справ, а другий висловлює щось стосовно приводу [2]. Так, наприклад, можна висловити схвалення або несхвалення розглядаємому стану справ, кваліфікувати його реалізацію як фізично неможливу, стверджувати, що вона має місце. Іншими словами, оціночна модальність визначається висловлюваннями в цілому, а не окремими його елементами, і є компонентом висловлювання. Інтегруючись безпосередньо у контекст, оцінку можна характеризувати особливою структурою, що містить ряд обов'язкових і ряд факультативних елементів. Цю структуру можна уявити як модальну рамку, яка накладається на висловлювання і не збігається ні з його логіко-семантичною побудовою, ні з синтаксичною [4].

Найбільш широке розмаїття способів вираження оцінних суджень представляє лексичний рівень мови. Ми небезпідставно можемо визнати прикметник основною частиною мови, що виражає оцінку частіше за інших [3, с. 87-92]. За ступенем вживаності тут особливо виділяється дияда «*хороший / поганий*» і її семантичні синоніми, а також всі прикметники, що включають так чи інакше компонент оцінки в своєму складі.

Не існує також і єдиної класифікації оціночних прикметників, тому що їх різні види можуть мати різні підстави і утворювати різні шкали: естетичні (*briliant / awful*), утилітарні (*fit / unsuitable*), сенсорні (*tasty / tasteless*), емоційні (*nice / unpleasant*) та інші. Слід зазначити, однак, що кожна з подібних класифікацій характеризується високим ступенем абстрактності, а також індивідуальна. Остання властивість пов'язане з тим, що будь-яка об'єктивна

ознака предмета може пересуватися за оціночною шкалою в залежності від суб'єкта оцінки [2].

Прикметники можуть бути класифіковані як в залежності від підстави, а й від об'єкта оцінки. У більшості випадків це буває особа, рідше - предмет або явище. Існує кілька класифікацій суб'єктивних прикметників, які характеризують особи: особливо серед них виділяються група оцінки (*terrible, amiss, primely*), група властивостей, що виявляються по відношенню до іншої особи (*polite, kind, rude*), і група оцінки особи, володіє ознакою з точки зору ставлення даної особи до іншої особи.

Наступним за частотою вживання лексичним засобом вираження оцінного судження є велика група іменників, які мають предикативну функцію, тобто можуть виступати в ролі присудка в реченні. Особливо лексичний оцінний рівень розширюється за рахунок пейоративної лексики, тобто лексики, що несе негативну оцінку [1]. Загальновизнаним є той факт, що засоби вираження негативної оцінки різноманітніші, ніж засоби вираження позитивної оцінки, тобто елементи меліоративного лексичного пласта, які класифікують предмети, особу і явища в картині світу набагато менш детально. Необхідно вказати, що основна функція пейоративної лексики - це зовсім не номінація предметів і не вираження їх ознак, а вираз ставлення до них суб'єкта оцінки; саме тому образлива лексика не відноситься до пейоративних. Оцінний компонент слів цієї групи може носити етичний, психологічний або фізичний характер, а особа може отримувати негативну оцінку за кількома ознаками, наприклад, за родом занять.

Поряд з ними оцінка в мові часто виражається за допомогою фразеологізмів - стійких виразів, що володіють в силу своєї незмінності певною експресивністю. Особливий інтерес представляють іменні фразеологізми, в яких «провідне слово може проявляти різні види оцінок» [3, с. 90-91]. Відомо, що у мові перекладу, метафоричні висловлювання мови оригіналу можна передати декількома шляхами – еквівалентом, метафорою з подібним образом, або описом, повністю втративши при цьому образність вихідної метафори [2, с.153].

Для прикладу: англ. - *Yes, we must provide more ladders to success for young men who fall into lives of crime and despair...*” (Б.Обама). Метафоричне висловлювання *provide more ladders to success ma fall into lives of crime and despair* у тексті перекладу можна передати шляхом застосування метафор з подібною семантикою – *дати шанс досягти успіху та збилися з правильного шляху*.

Таким чином, склад лексичних засобів вираження оцінних суджень в англійській мові доводить положення теорії: прикметники беруть участь в процесі оцінки частіше за інші частини мови, іменники є другими за частотою використання; дієслова і прислівники, хоча беруть активну участь в процесі вираження оцінки, є менш популярними, а додатковим елементом системи лексичних засобів стають дієприкметники минулого часу.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 244 с.
2. Воробйова М. В. Алюзивні засоби у текстах полемічного дискурсу як спосіб впливу на читача. Режим доступу : [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11\(95\)1/1_Vorob'eva.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11(95)1/1_Vorob'eva.pdf)
3. 8. Игнатенко . Ю. Повтор как одна из стратегий речевого воздействия // Весник Харьковського національного університета ім. В. Н. Каразіна № 649. – Харьков : Константа, 2005 – С. 298–306.
4. Ніколенко А. Г. Соціальні аспекти мовлення. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця, Нова книга, 2005. – 256с.
5. Barack Obama Acceptance Speech – DNC – 28 August 2008 Campaign. Режим доступу: http://uspolitics.about.com/od/campaign2004/a/quatable_dnc.htm